

Talajaink védelme

2015- a Talajok Nemzetközi éve (ENSZ)

"A földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön"

Támogatások és talajvédelem

HMKÁ

Minimális talajborításra vonatkozó előírások – **erózió, defláció elleni védelem:**

- Fenn kell tartani a minimális talajborítást a nyári és őszi betakarítású kultúrák lekerülése után, őszi kultúra vetésével, vagy
- a tarló október 30-ig (! **Változik**) történő megőrzésével vagy legfeljebb sekély tarlókántás és ápolás, illetve közép- vagy mély talajlazítás elvégzésével,
- másodvetésű takarónövény termesztésével.
- 12%-nál nagyobb lejtésű területen tilos dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka,
- erózió ellen kialakított teraszok megőrzése kötelező szőlőültetvények esetében.

A talaj szervesanyag-tartalmának fenntartására vonatkozó előírások:

- Vetésváltásra vonatkozó követelmények:
- Tarló, nád, növényi maradvány valamint gyepek égetése tilos, kivéve, ha erre növény-egészségügyi okokból van szükség.

Támogatások talajvédelem

Zöldítés – diverzifikáció, EFA (pihentetett terület, pillangós növények – regeneráció, lazítás stb.)

AKG – ÖKO gazdálkodás céljai:

- ❑ a környezet állapotának megőrzése és javítása,
- ❑ a mezőgazdasági eredetű környezeti terhelés csökkentése, valamint
- ❑ a természeti erőforrások fenntartható használatán alapuló mezőgazdasági gyakorlat erősítése.
- ❑ a biodiverzitás megőrzése, a természet, a víz, és a talaj védelme,
- ❑ a klímaváltozás elleni küzdelem és
- ❑ az éghajlatváltozáshoz történő alkalmazkodást a termőhelyi adottságoknak megfelelő termelési szerkezet, a környezettudatos gazdálkodás és fenntartható tájhasználat kialakításával

Talajvédelem miért is ?

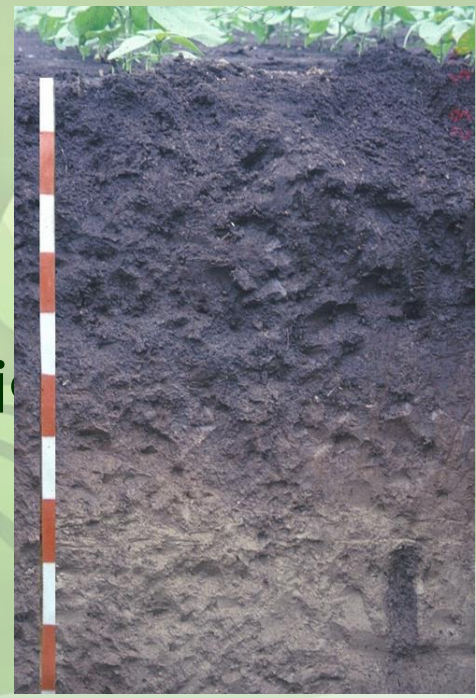
A talaj **feltételesen megújuló** természeti erőforrás, mindössze **10 cm talajréteg** 2000 év alatt alakul ki, viszont 1 rövid év alatt 24 milliárd tonnányi talaj pusztul el a Világon.

Magyarország területének mintegy 85%-a mező- és erdőcélú gazdálkodásra alkalmas.

A termőtalajok hazánk egyik legfontosabb természeti kincsét képezik.

Általánosságban jó talajadottságokkal rendelkezünk.

(csernozjom, hordalék, réti és erdőtalajok dominanciája)

Talajvédelem

JELLEMZŐJE: termékenysége, vagyis az, hogy képes a növényeket vízzel és tápanyagokkal ellátni.

(talaj, mint élő közeg lételeme a **biodiverzitásnak** – növény – állat – ember)

Milyen a jó talaj ? Háromfázisú polidiszperz rendszer

A talaj ásványi részecskékből, mikro és makro organizmusokból, vízből, levegőből és szerves anyagokból áll, tehát élő erőforrás.

Az egysejtűektől az emlősökig vagy növényekig, mintegy 4000 faj él a talajokban.

Talajaink jellemzői

A talaj tehát egy élő közeg, egy **életközösség**, melynek megvannak a feltételei, melyet a **jó gazda biztosítani tud, biztosítani kell (levegő, szervesanyag, víz):**

A talajnak a termelés során meg kell felelnie az elvárásoknak (Pufferközeg)

- Belvízvesztélyben befogadni a vizet.
- Aszály idején megfelelően raktározni a vizet.
- A vizet és a tápanyagokat a növény rendelkezésére kell bocsátani.

Talajaink védelme

A talajt egy sor degradációs folyamat érinti, mely Magyarországon is súlyos probléma!

- ❑ erózió (víz, szél)
- ❑ tömörödés
- ❑ szikesedés,
- ❑ savanyodás (mészindex – mésztrágya)
- ❑ talajszennyezés (nehézfémekkel, peszticidekkel)

A nem megfelelő művelés hatására csökken a talajok szervesanyag-tartalma, a bennük található hasznos élőlények, baktériumok száma, vagyis a talaj termőképessége (szerves, zöld és baktériumtrágyázás fontossága, kémhatásviszonyok stb.)

Talajvédelem tízparancsolata

Dr. Stefanovits Pál:

1. Ne foglalj el a természettől több és jobb földet, mint amennyi okvetlenül szükséges !

Sajnos ezt feledjük:

- ☐ A víz- és a szélrózió, az elsivatagosodás és a városok terjeszkedése miatt **évente 50 000 hektárral csökken a mezőgazdasági terület a világon. Ez másodpercenként egy futballpálya.**
- ☐ Európában, csak az úthálózat és a települések terjeszkedése miatt **óránként 11 hektárral kevesebb szántóföld marad.**

Talajvédelem tízparancsolata – és az AKG támogatás

Dr. Stefanovits Pál:

2. Ne engedd, hogy a víz elrabolja a termőföldet a gondjaidra bízott területről!

- Az erózióérzékeny területeken dohány, cukorrépa, takarmányrépa, burgonya, csicsóka termesztése tilos.
- Táblaméret (40-5 ha)
- Gyepes talajfelszín fenntartása. (Nem termelő beruházással létesítés)
- Erózióérzékeny területen a 20 ha-nál nagyobb táblák esetén szintvonal mentén történő művelés.
- Vetésszerkezet.
- Talajtakarás biztosítása (HMKÁ, AKG február 28-ig tarló, vagy takarónövény (????????))

Talajvédelem tízparancsolata – és az AKG támogatás

Dr. Stefanovits Pál:

3. Ne hagyd, hogy a szél elhordja a földet!

- Gyepes talajfelszín fenntartása.
- talaj szerkezetességének fenntartása

4. Feleslegesen ne taposd, ne tömörítsd a talajt!

- Vízrel telített talajon mindennemű gépi munkavégzés tilos.
- Középmély lazítás elvégzése 5 év alatt legalább egy alkalommal.
- Forgatás nélküli talajművelés alkalmazása.

A tömör zárórétegek hatása a talaj állapotára és a növények fejlődésre a következő:

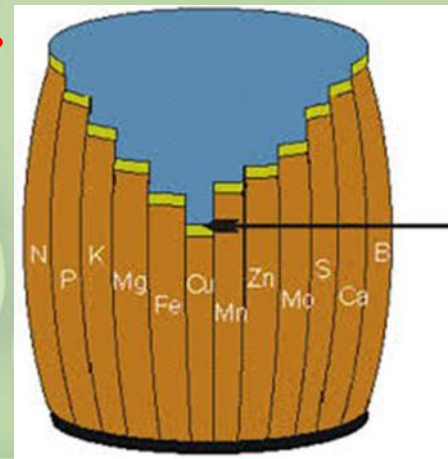
- ❑ romlik a talaj víz-, levegő- és hőforgalma (levegőtlenség, belvíz, aszályérzékenység)
- ❑ csökken a tárlómaradványok, trágyák, tápanyagok feltáródása; lassul a mikrobiológiai tevékenység, földigiliszták aktivitása;
- ❑ lelassul a növények tápanyag- és vízfelvétele (aszályhatás, növénypusztulás);
- ❑ nagyobb a kórokozók és kártevők elszaporodásának lehetősége a gyengén fejlett növényeken;
- ❑ romlik a talaj kultúrállapota, a szerkezet nemezesedik, feltörve erősen rögzösödik; növekszik a művelés energia igénye
- ❑ a talaj felső, sekélyen művelt rétege védtelenné válik az erózióval és a deflációval szemben.

Talajvédelem tízparancsolata – és az AKG támogatás

Dr. Stefanovits Pál:

- 5. Csak annyi trágyát vigyél a talajba, amennyit az elvisel, és amennyit a növény kíván!
 - Talajvizsgálaton alapuló tápanyaggazdálkodási terv készítése talajtani szakértő bevonásával.
 - Levélanalízis
- 6. Csak jó vízzel öntözz és csak annyival, amennyivel kell! (engedély alapján HMKÁ)
- 7. Ne keverj a talajba el nem bomló anyagot, hacsak nem javítási céllal teszed!

Néhány hulladék lebomlási ideje a talajban:

- ❑ Papír: 2–5 hónap
- ❑ Pamutruha: 1–5 év
- ❑ Tejesdoboz: 5 év
- ❑ Nejlonzacskó: 10–100 év
- ❑ Konzervdoboz: 50–100 év
- ❑ Zöld üveg: 1 millió év
- ❑ Műanyag flakon: nagyon lassan, vagy egyáltalán nem bomlik le

Talajvédelem tízparancsolata – és az AKG támogatás

Dr. Stefanovits Pál:

8. Ne mérgezd a talaj élővilágát!

- Szűkített növényvédőszer hatóanyag alkalmazása,
- Növényvédelmi előrejelzés

9. Őrizd meg a **talaj termékenységét**, és ha lehet, még növeld tovább!

- zöldtrágyanövény termesztése, vagy istállótrágya, vagy baktériumtrágya kijuttatása (hígtrágya csak a horizontális szántón, ültetvényben)
- Növényvédelmi – talajvédelmi szakirányító bevonása
- Vetésszerkezet, vetésváltás
- középmély lazítás, erózió elleni védelem

- 10. Ne feledd, hogy a talajon nemcsak állsz, hanem élsz is

Köszönöm a figyelmet

